

Jméno: Vojtěch Jurník

Obor: Učitelství geografie

Studium: magisterské, 2. ročník

Země pobytu: ŠVÉDSKO

Instituce: Dalarna University

Typ mobility: Erasmus+ studijní pobyt

Období výjezdu: 2023/2024

Být studentem programu Erasmus+ na univerzitě Dalarna ve Švédsku a strávit tam akademický rok byla jedna z nejvíce obohacujících, ale zároveň nejnáročnějších zkušeností mého života.

V následujících řádcích se pokusím popsat svou zkušenost, nastínit prostředí a průběh studia a vždy přidat několik užitečných informací či tipů, které mohou být pro studijní pobyt přínosné.

LOKALITA

Univerzita Dalarna je rozložena mezi město Falun, kde se nachází její hlavní část, a město Borlänge, kde se vyučuje zbylá část studijních oborů. Jelikož jsem všechny předměty studoval v Borlänge, mohu se podělit o zkušenost z tohoto místa.

Borlänge se nachází ve středním Švédsku, přibližně 2,5 hodiny jízdy vlakem ze Stockholmu. V porovnání s Olomoucí leží v hornatějším a lesnatějším terénu, avšak vysoké hory se v této oblasti nenacházejí. Populačně je přibližně o polovinu menší než Olomouc, tudíž zde žije okolo 50 000 obyvatel. Nicméně s ohledem na nižší hustotu sídelního systému a velikost sídel v porovnání s Českem se dá označit za švédské velkoměsto, kam je soustředěna většina služeb v oblasti.

Přestože má Borlänge průmyslový charakter, je dobře upravené a prorůstá jím spousta zeleně. Na jeho zastavěném území se nachází několik přírodních rezervací, které jsou velmi dobře dostupné – například přírodní rezervace Nygårdsravinen.

Borlänge také disponuje významnou populací migrantů, kteří tvoří přibližně 25 % celkového počtu obyvatel. Jejich původ je poněkud rozmanitý, nejvíce z nich však přichází ze Somálska, Sýrie, Eritreje či dalších zemí Blízkého východu a severní Afriky.

KLIMA

Oblast Borlänge má typické severské klima charakteristické chladnými zimami a mírnými léty. Zimy bývají dlouhé a studené, s průměrnými teplotami -5°C až -10°C , přičemž minimální denní teploty mohou klesat i pod -20°C , což se při mém pobytu rozhodně potvrdilo, jelikož teploty se v denních minimech pohybovaly okolo -30°C . Tyto již poměrně extrémní teploty jsou však spíše ojedinělé, avšak velmi teplé a kvalitní oblečení, počínaje

od bot, mohu doporučit. Tyto teploty však vedou nejen v bohatou sněhovou pokrývku, trvající obvykle od listopadu do března, ale také v perfektní podmínky pro zimní sporty (viz sekce *Volný čas*). Léta jsou naopak mírná s průměrnými teplotami okolo 15 °C až 20 °C, tudíž žádné tropy tady nehledejme. Jaro i podzim jsou poměrně krátké a počasí velmi proměnlivé. Celkový úhrn srážek se oproti průměru Česka příliš neliší, ale je rovnoměrněji rozložen mezi všechny měsíce, což může občas navodit pocit, že prší nebo sněží pořád. V oblasti jsou také velice častým jevem husté mlhy, které způsobují nízkou viditelnost.

Přestože se oblast nachází přibližně ve středním Švédsku, stále se nachází asi 666 kilometrů jižně od severního polárního kruhu. Tato vzdálenost tak znemožňuje přítomnost pravého polárního dne i pravé polární noci. Nicméně i tak lze v období zimního slunovratu počítat s velmi dlouhou nocí (východ slunce po 09.00, západ již před 15.00), zatímco během letního slunovratu naopak s velmi dlouhými dny (východ slunce okolo 03.30, západ až okolo 22.30). Dlouhá přítomnost tmy může narušit psychickou stabilitu a celkové pohodlí. Z tohoto důvodu je důležité zachovat v těle dostatek vitamínu D, který postupem času rychle klesá.

V oblasti je pozorovatelná polární záře, avšak z důvodu výše zmíněných častých srážek se jedná spíše o méně častý fenomén, pro jehož sledování musíte jít štěstěně skutečně naproti. Za přibližně rok pobytu jsem polární záři měl možnost vidět třikrát, takže si můžete o četnosti pozorování udělat obrázek sami. Když se ale sejdou všechny podmínky, nebeské divadlo může začít. Jestliže je intenzita polární záře vyšší, lze ji pozorovat přímo z Borlänge, případně lze vyrazit do blízkého okolí. Předpověď pro tento dechberoucí jev je pro jakoukoliv zvolenou oblast možné sledovat v mobilní aplikaci Aurora nebo například na webové stránce NOAA (National Oceanic and Atmospheric Administration).

STUDIUM

Většina informací ohledně studijních možností i povinností je docela dobře zpracována na oficiálních stránkách univerzity (Dalarna University) v sekci *Incoming Exchange Students: Nomination and Application Process*.

Prostředí univerzity

Univerzita je velmi malá, což přispívá k přátelské studijní atmosféře a blízkému prostředí, kde je vše na dosah ruky. Od akademického roku 2024/2025 univerzita sídlí v novém univerzitním kampusu, kam jsem měl koncem studia alespoň možnost nahlédnout. Jedná se o špičkově vybavené učební prostory s veškerým zázemím pro studium, ale menzu v naší olomoucké podobě tady rozhodně nenajdete.

Studium

V rámci své studijní mobility jsem studoval předměty, které byly součástí studijního programu Tourism Destination Development, a tedy byly zaměřené na (udržitelný) rozvoj cestovního ruchu. Studijní skupina byla smíšená, protože na lekcích byli jak výměnní studenti (Erasmus+), tak studenti výše uvedeného studijního programu. Nicméně na zájmu či pracovitosti jednotlivých studentů tato odlišnost nebyla vůbec znát. Naopak tato skutečnost vedla k zajímavým diskusím díky odlišnému kulturnímu a vzdělávacímu zázemí každého studenta.

Samotný systém studia je velice odlišný od našeho českého systému. Účast na přednáškách/seminářích nebyla tak častá (někdy pouze dvakrát týdně). Toto je však způsobeno tím, že značná část studijní zátěže je ponechána na individuální zodpovědnosti (čtení, individuální/skupinové úkoly), což bylo časově náročné, ale realistické, a dokonce mi to pomohlo rozvinout mé dovednosti v řízení a organizaci času (time-management). Přednášky a semináře se liší především v akcentu na diskusi a výukové metody jsou založeny hlavně na interaktivní a kolaborativní bázi s dostatkem bezpečného prostoru pro vyjádření jakýchkoliv myšlenek či nápadů, které byly vždy přijímány s respektem. Celková týdenní studijní zátěž (pondělí až pátek) je přibližně 40 hodin týdně, což představuje poměrně slušnou pracovní dobu resultující v nabitý časový harmonogram.

Velký rozdíl spočívá také v zakončení předmětů, na jejichž konci až na ojedinělé výjimky nečeká zkouška či obdobné tradiční ukončení. Zakončení se různí, nicméně je hodnocena celková práce studenta v průběhu semestru, zapojení do diskusí, a největší část většinou tvoří semestrální projekt či práce.

Ubytování

Ubytování v Borlänge zaštiťuje společnost Tunabyggen nabízející hned čtyři druhy/lokace studentských ubytování, které si lze více nastudovat na webové stránce poskytovatele – Student Tunabyggen v sekci *Our Accommodations*. Každá z uvedených variant má svá specifika – sdílené pokoje, samostatné pokoje se sdílenou kuchyní nebo samostatné apartmány, tudíž záleží na preferencích každého ze zájemců. Samozřejmě lze také uvažovat o privátním ubytování, ale je nutné počítat s vyšší cenou za nájem.

Po dobu mého studia jsem bydlel v jednom ze třípatrových činžovních domů na ulici Mångatan, který se nachází mimo centrum Borlänge, a nabízí tak klidné prostředí a vybavenost v podobě zařízeného apartmánu (postel, stůl, skříň apod.) s kuchyňkou a sprchovým koutem s toaletou. Zároveň se na patře nachází také velká společná kuchyň a prádelna se sušárnou.

Zbýlá ubytování jsou spíše jednoduššího charakteru s nějakými sdílenými prostory. Nejvíce studentů obvykle bydlí v Locusu, který disponuje také saunou či kulečnickem v ceně nájmu.

Exkurze

V rámci několika studovaných předmětů byla součástí jedna či více exkurzí (studijních výletů) do turistických destinací či návštěva akcí a událostí. V průběhu svého studia jsem tak navštívil bývalý stříbrný důl v Sale, hokejový zápas nejvyšší švédské hokejové ligy (SHL) v Leksandu, prestižní jezdeckou akci Sweden International Horse Show ve Stockholmu a projekt přeshraniční spolupráce SITE realizovaný ve dvou obcích Švédska a dvou obcích Norska.

Všechny studijní výlety byly pořádány a financovány univerzitou, a to včetně dopravy, ubytování a stravy, což bylo velice příjemné s ohledem na výši cenové hladiny ve Švédsku (přibližně jednou tak vyšší ceny než v Česku), a prakticky tak umožňovalo komukoliv se zúčastnit. U většiny z nich byla účast na dobrovolné bázi, jelikož sloužily spíše jako doplněk ke studovanému předmětu. Záleželo na rozhodnutí každého studenta, zdali se rozhodne

nabídku využít či nikoliv. Osobně mohu účast na těchto exkurzích doporučit, jelikož tyto akce efektivně propojují teorii s praxí a zároveň podporují a rozvíjí osvojení dalších dovedností v terénu. V rámci každé z uvedených akcí byla součástí pomoc při výzkumu v podobě dotazníkového šetření zaměřeného na různá témata, vypracování seminární práce na téma spojené s exkurzí nebo skupinové práce navrhující udržitelný rozvoj dané akce či projektu. Přestože se nabídka jednotlivých studijních výletů každoročně liší a obměňuje, univerzita se tyto exkurze snaží pořádat pravidelně.

Krátkodobá mobilita

V průběhu svého studia jsem měl také možnost zúčastnit se dvou kombinovaných intenzivních programů (BIP – Blended Intensive Programme), tedy mobilit v rámci programu Erasmus+, které kombinují krátkodobou fyzickou mobilitu (5 až 30 dní) s virtuální složkou (online setkání, workshopy, prezentace atd.), a to i v případě, že jsem na univerzitě studoval jako Erasmus+ student (student z partnerské univerzity na studijním výjezdu). Mohl jsem tak například navštívit italské město Bergamo a jeho okolí, kam jsem zavítal v rámci projektu WatHerMines zaměřeného na studium a interpretaci evropského industriálního dědictví. Společně se studenty z několika dalších zemí (př. Itálie, Srbsko, Belgie) jsem navštívil několik lokalit majících především průmyslovou historii.

Podobně jako u studijních výletů, i nabídka mobilit se každoročně různí, nicméně univerzita se v obecné rovině snaží studentům každoročně umožnit krátkodobý výjezd do zahraničí.

DOPRAVA

Do Borlänge či Falunu jede přímý vlak švédských státních drah SJ ze Stockholmu, který jezdí v pravidelných intervalech, a jízdenky lze koupit prostřednictvím internetové či mobilní aplikace SJ. V zimních měsících je nutné počítat s různými omezeními, které železniční dopravu postihují více než dopravu autobusovou (namrzlé troleje, vysoké návěje apod.), jež v mnoha případech způsobují vysoká zpoždění či úplná zrušení vlaku. Má osobní zkušenost je taková, že vlaky buď jedou na minutu přesně, anebo vůbec.

Na území Borlänge a Falunu je pak poměrně hustá síť autobusové dopravy, kterou v hrabství Dalarna (region, v němž se nachází obě zmíněná města) provozuje společnost Dalatrafik. Jízdenky je možné zakoupit přímo u řidiče nebo v mobilních aplikacích Dalatrafik dostupných pro Android i iOS. Na rozdíl od některých našich obcí je v tomto regionu prakticky každá zastávka pouze na znamení, tudíž je před výstupem tento úmysl třeba oznámit.

Odlehlejší místa jsou hůře dostupná a často jsou obsluhována pouze párkrát denně, takže je třeba využít alternativy – kola nebo jiného dopravního prostředku.

VOLNÝ ČAS

Geografická poloha oblasti předurčuje ideální podmínky především pro aktivní vyžití jako je turistika (př. oblast Gyllbergen), jízda na kole (př. trasa Runn runt), běh, plavání (př. Flatnanbadet), vodní turistika nebo disc golf (př. Tjärna Discgolfbana). V zimních měsících se naopak nabízí vyrazit na lyže (areál Paradisbacken nebo Romme

Alpin), běžky (př. areál Bergebo Motionscentral v Borlänge nebo Lugnet ve Falunu) či lední brusle (př. jezero Ösjön a Runn). Já jsem v průběhu studia využil většinu sportovních aktivit. Veškeré možnosti a tipy na výlety je možné najít v internetové i mobilní aplikaci Naturkartan.

Podobně jako účastnit se studijních výletů v rámci studia, je i jakákoliv sportovní aktivita možností. Přímo v Borlänge se nachází půjčovna letního i zimního sportovního vybavení Fritidsbanken, kde si je možné na 14 dní zadarmo zapůjčit veškeré vybavení pro danou aktivitu. Kromě sportovního vybavení zde lze nalézt také užitečné předměty pro různé výlety – např. batohy nebo termosky, které se mohou hodit i v jiných situacích.

Pro nadšence pasivního sledování sportu pro úplnost přidávám, že v Borlänge se také hraje druhá švédská fotbalová liga a nižší hokejová soutěž. V nedalekém Falunu lze navštívit florbalové zápasy jednoho z nejlepších florbalových týmů na planetě (IBF Falun) nebo závody v běžeckém lyžování i skocích na lyžích a ve zmiňovaném Leksandu zápasy hokejové SHL.

Naopak pro příznivce sociálního a kulturního vyžití mohu doporučit koncertní amfiteátr Dalhalla, o kterém jste mohli slyšet na přednáškách z *Regionální geografie*. Jedná se o revitalizovaný bývalý vápencový lom, který je v současné době dějištěm především koncertů. Na jeho dně se nachází samotný amfiteátr s kapacitou okolo 4 000 sedících diváků, což vám ani možná nepříjde s ohledem na velikost bývalého dobývacího prostoru. Já například navštívil představení švédské, anglicky zpívající, kapely Weeping Willows či švédského zpěváka a skladatele Larse Winnerbäcka. Každé z uvedených představení mělo své kouzlo, jelikož se odehrávalo opravdu v unikátním prostředí. Kromě běžných světelných efektů jsou různé obrazce promítány i na stěny lomu nacházející se v pozadí pódia. Do Dalhally se dá dopravit koncertním autobusem, popřípadě přespát v glampingových stanech, což dohromady může resultovat ve velice příjemný výlet a zážitek na celý život.

Stejně tak jsem v průběhu studia měl možnost zažít oslavy několika tradičních svátků jako například svátku Lucia, který symbolizuje světlo přicházející uprostřed temné zimy, a je oblíbenou součástí předvánočního období ve Švédsku i v dalších severských zemích. Více známý svátek Midsummer, tedy svátek letního slunovratu a svatojanské noci není třeba více představovat.

PRACOVNÍ MOŽNOSTI

Podobně jako u nás si lze při studiu něco přivydělat formou brigády či práce na snížený úvazek. Největším, nejen studentským, zaměstnavatelem v oblasti je lyžařské středisko Romme Alpin, které je oblíbené pro svou relativní blízkost k velkým švédským městům, jako je Stockholm a Göteborg, což z něj činí atraktivní destinaci pro jednodenní nebo víkendové výlety na lyže. Tento areál každoročně nabízí širokou škálu pracovních pozic (rolbař, vlekář, pracovník restaurace/baru/hotelu atd.), o kterou je možné se ucházet v podzimních měsících na oficiálních stránkách resortu či na tradičním setkání s pracovníky střediska v jedné z budov studentského ubytování – Locusu (viz sekce *Ubytování*). Pracovní pozice mohou být velice flexibilní, a prakticky záleží na uchazečovi, o jaký pracovní objem má zájem.

Kvůli dříve uvedené celkové náročnosti studia (viz sekce *Studium*) však doporučuji ucházení se o jakoukoliv

pracovní pozici a následně její výkon dobře zvážit, jelikož do jisté míry výše pracovní aktivity může limitovat studijní výsledky či celkovou osobní pohodu (well-being). Tak nebo tak, areál doporučuji navštívit minimálně jako lyžař či snowboardista, jelikož lepší prostředí a podmínky pro tyto aktivity se v širokém okolí nenachází.

ZÁVĚR

Celkově mi čas strávený na univerzitě Dalarna nejen obohatil teoretické a praktické znalosti, ale také výrazně přispěl k mému osobnímu rozvoji, čehož si velice cením. Každému, kdo o možnosti vycestovat a studovat v jiné zemi uvažuje, bych doporučil jediné – neváhat a vyrazit.

Katedra geografie

Přírodovědecká fakulta UP

DO SVĚTA NA ZKUŠENOU

Katedra geografie

Přírodovědecká fakulta UP

DO SVĚTA NA ZKUŠENOU

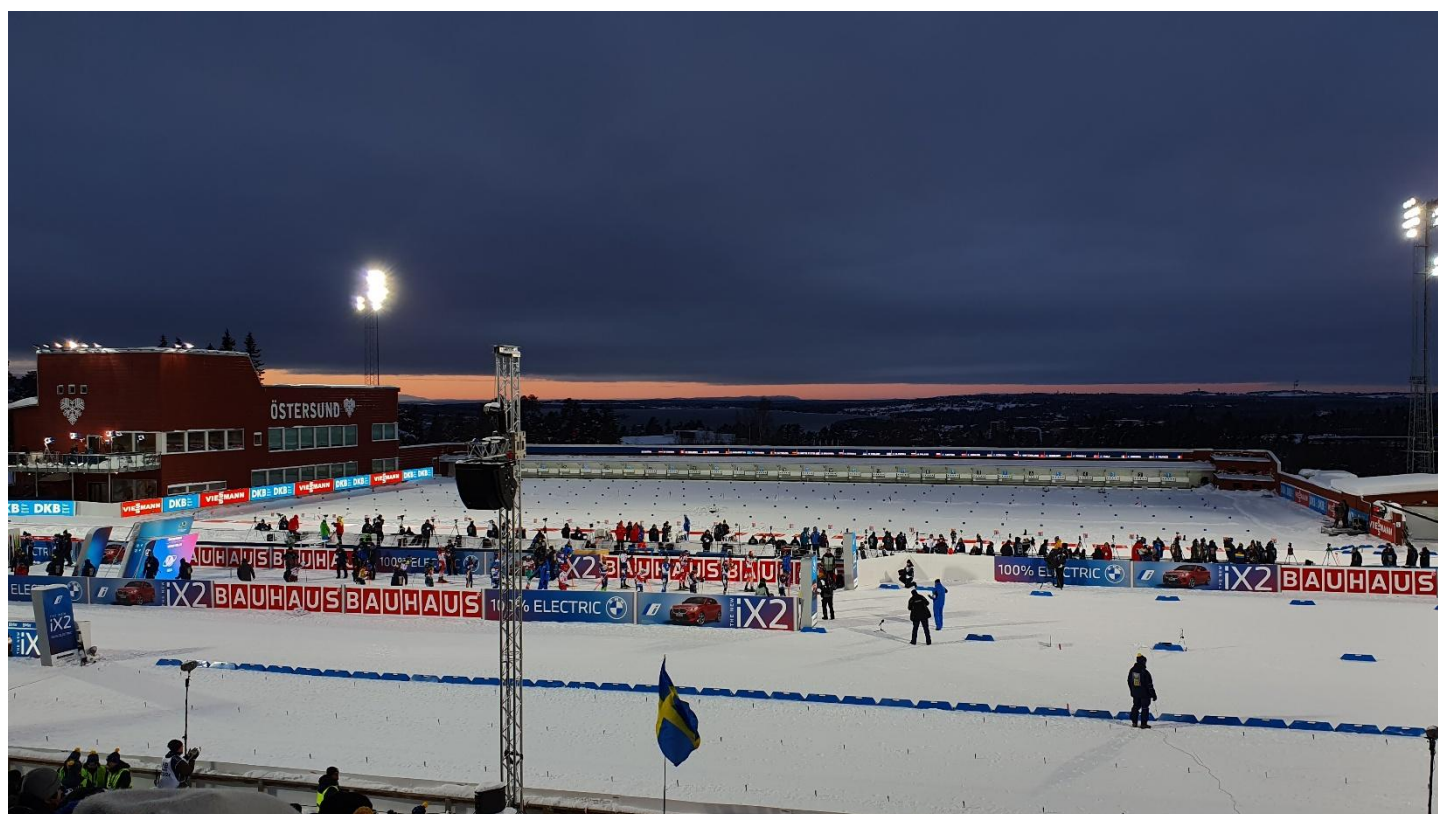

Katedra geografie

Přírodovědecká fakulta UP

DO SVĚTA NA ZKUŠENOU

Katedra geografie

Přírodovědecká fakulta UP

DO SVĚTA NA ZKUŠENOU

